

Aloite: Lopetetaan KiVa koulu -malliin osallistuminen ja siirrytään Etelä-Karjalan malliin

KiVa Koulu on kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma. Tämä malli on käytössä vantaalaisissa peruskouluissa, mutta myös laajemmin valtakunnallisesti. Ohjelman tarkoitus on KiVaKoulu.fi:n mukaan: “-- kiusaamisen ehkäiseminen, tehokas puuttuminen kiusaamistilanteisiin ja jatkuva seuranta.” Nuorisovaltuuston kanta on, että KiVa Koulu -malli ei toteuta nykyään tarkoitustaan.

KiVa Koulu kehitettiin vuosina 2006 - 2009 ja siitä tuli maksullinen oppilaitoksille vuonna 2016. Malli perustuu kolmeen tavoitteeseen, jotka muodostavat ohjelmaan, jonka tarkoitus on ennaltaehkäistä kiusaamista ja vastata siihen sen ilmentyessä. Nuorisovaltuuston aloite keskittyy tavoitteeseen numero kaksi, sillä uskomme sen vaikuttavan negatiivisesti peruskoulujen kykyyn vastata koulukiusaamiseen tehokkaasti ja reilusti.

Kyseisessä tavoitteessa määritellään selvittelykeskustelut, joiden on tarkoitus ratkaista kiusaamistilanne sen tapahduttua. Näissä keskusteluissa paikalla on useimmiten luokanvalvoja, kiusaaja ja kiusattu, mutta KiVa Koulu -mallin mukaan paikalla kuuluisi olla myös KiVa-tiimi. Nämä keskustelut ovat olleet aikaisemmin kritiikin kohteena mallissa. KiVa Koulu on vastannut kritiikkiin ([Yle.fi](#), 9.1.2019.) toteamalla, että ongelmana näissä keskusteluissa on koulujen heikko osallistuminen ohjelmaan. Nuorisovaltuusto uskoo kuitenkin, että ongelma on itse ohjelmassa.

Muun muassa Helsingin sanomat, Yle ja Vantaan sanomat ovat uutisoineet kiusattujen kokemuksista näissä selvittelykeskusteluissa. Nämä kokemukset ovat ylivoimaisesti kriittisiä. Mallin yleinen tulkinta kouluissa on asettaa kiusaaja ja kiusattu saman pöydän ääreen opettajan täyttäessä lomaketta. Tämä asetelma luo kiusatulle epämiellyttävän ympäristön, jossa hän ei uskalla kertoa tapahtuneesta tai halua keskustella siitä kiusaajansa kanssa. Kiusaajalla on selvä voimaasema kiusattua kohtaan, jota hän voi hyväksikäyttää.

Ohjelma ei myöskään tunnusta nykyaikaisen kiusaamisen luonnetta. Malli kehitettiin ennen nettikiusaamisen yleistymistä. Moderni kiusaaminen on keskittyneempää, jossa yhä pienempää joukkoa kiusaa suurempi kiusaajien ryhmä. Kiusaamistapauksissa on myös esiintynyt suhteellisesti useammin seksuaalista väkivaltaa, joka kohdistuu erityisesti entuudestaan kiusattua kohtaan. KiVa Koulu -malli ei kykene reagoimaan näihin muutoksiin.

KiVa Koulu -malli on lisäksi kartuttanut huonoa mainetta oppilaiden keskuudessa. Tämä haittaa kaikkia koulujen kiusaamisen vastaisia toimia, sillä nuoret menettävät luottamuksensa esimerkiksi opettajien kykyyn sovittaa kiusaamistilanteita. Journalisti Markus Friman kirjoittaa artikkelissaan ([Vantaan sanomat](#), 12.8.2024.) omista kokemuksistaan KiVa Koulu -mallin kanssa. “KiVa-koulu ei ole

kiva koulu, kun kiusaamistapaukset lakaistaan maton alle iloisten saatesanojen saattelemana”, kirjoittaa Friman.

Kiusaaminen on aina jonkin näköistä väkivaltaa ja juuri siksi siitä on puhuttava sen oikealla nimellä: kouluväkivaltana. KiVa Koulu -malli ei tunnusta tätä tosiasiaa riittävän selvästi eikä puutu ilmiöön tarpeeksi tehokkaasti.

Tämän takia nuorisovaltuusto esittää, että Vantaa lopettaisi KiVa Koulu -malliin osallistumisen peruskouluissa. Ehdotamme, että KiVa koulu – mallin sijaan Vantaa omaksuisi Etelä-Karjalassa kehitetyn mallin kouluväkivallan käsittelyyn. Mallissa alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään aina rikosilmoitus. Tekijä ohjataan moniammatilliseen keskusteluryhmään, johon osallistuvat tekijä lisäksi uhri, molempien huoltajat, poliisi ja nuorten oikeusedustaja.

([HS](#), 2.12.2024.) Suomen suurimmista kaupungeista Vantaalla rikoksia tehdään kouluissa eniten, joten malille olisi tarvetta. Etelä-Karjalassa malli osoitti tehokkuutensa alle vuodessa ([Yle](#), 12.8.2023.) Se onkin saanut laajaa kiitosta muun muassa sen kyvystä ehkäistä väkivallan toistumista ja tukea nuorten käyttäytymismuutosta.